

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 5. junija 2025 *

„Predhodno odločanje – Notranji trg električne energije – Uredba (EU) 2019/943 – Direktiva (EU) 2019/944 – Področja uporabe – Poraba električne energije, ki ni pravilno merjena zaradi nepravilnega delovanja števca – Obračunavanje na podlagi ocenjene porabe električne energije – Pravice potrošnikov – Direktiva (EU) 2011/83 – Področje uporabe – Nenaročeno blago ali storitve“

V zadevi C-310/24,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sofijski rayonen sad (okrajno sodišče v Sofiji, Bolgarija) z odločbo z dne 22. aprila 2024, ki je na Sodišče prispela 29. aprila 2024, v postopku

YL

proti

„Elektrozpredelitelni mreži Zapad“ EAD,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi N. Jääskinen, predsednik senata, M. Condinanzi (poročevalec), sodnik, in R. Frendo, sodnica,

generalni pravobranilec: A. Rantos,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za „Elektrozpredelitelni mreži Zapad“ EAD V. Bozhilov, A. Ganey in A. Krastev, advokati,
- za Evropsko komisijo O. Beynet, D. Drambozova in I. Rubene in T. Scharf, agenti,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: bolgarščina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 18(1), (7) in (8) Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL 2019, L 158, str. 54), člena 10(4), člena 46(2)(d) in člena 59(1)(a) Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL 2019, L 158, str. 125) ter člena 27 Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL 2011, L 304, str. 64).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med YL kot gospodinjskim odjemalcem in družbo „Elektorazpredelitelni mrežhi Zepad“ AD (v nadaljevanju: ERM Zepad) glede izpodbijanja računa, katerega znesek je bil izračunan na podlagi ocenjene porabe električne energije zaradi nepravilnega delovanja števca.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2011/83

- 3 V uvodnih izjavah 11 in 25 Direktive 2011/83 je navedeno:

„(11) Ta direktiva ne bi smela posegati v predpise Unije glede določenih sektorjev, kot [je] [...] notranji trg za električno energijo in zemeljski plin.

[...]

(25) Ta direktiva bi morala zajeti pogodbe o daljinskem ogrevanju, podobno kot pogodbe za dobavo vode, plina ali električne energije. [...]“

- 4 Člen 3(1) te direktive določa:

Ta direktiva se uporablja za kakršno koli pogodbo, sklenjeno med trgovcem in potrošnikom, pod pogoji in v obsegu, določenimi v njenih določbah. Uporablja se tudi za pogodbe za dobavo vode, plina, električne energije ali daljinskega ogrevanja, vključno s strani javnih ponudnikov, kadar ta dobava poteka na pogodbeni podlagi.“

- 5 Člen 27 navedene direktive določa:

„Potrošnik je oproščen obveznosti zagotoviti kakršno koli plačilo v primeru nenaročene dobave blaga, vode, plina, električne energije, daljinskega ogrevanja ali digitalne vsebine ali nenaročene izvedbe storitev, prepovedane v skladu s členom 5(5) in točko 29 Priloge I k [Direktivi 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do

potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS in direktiv 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredba (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta (Direktiva o nepoštenih poslovnih praksah) (UL 2005, L 149, str. 22)]. Če se v takšnih primerih potrošnik na takšno nenaročeno dobavo blaga ali nenaročeno izvedbo storitev ne odzove, to ne pomeni, da je vanjo privolil.“

Uredba 2019/943

6 Člen 18 Uredbe 2019/943 določa:

„1. Cene, ki jih operaterji omrežij zaračunavajo za dostop do omrežja, vključno s cenami za priključitev na omrežje, cenami za uporabo omrežja in, kjer je ustrezno, cenami za ustrezno okrepitev omrežja, odražajo stroške, so pregledne, upoštevajo potrebo po sigurnosti in prožnosti omrežja in odražajo dejanske dosedanje stroške, primerljive s stroški učinkovitega in strukturno primerljivega operaterja omrežja, in se uporabljajo na nediskriminatoren način. Te cene ne zajemajo stroškov, ki niso povezani z uporabo omrežij in ki podpirajo druge cilje politike.

Metoda, uporabljena za določanje omrežnine, brez poseganja v člen 15(1) in (6) [Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL 2012, L 315, str. 1)] ter v merila iz Priloge XI k navedeni direktivi, nevtravno podpira dolgoročno skupno učinkovitost sistema, in sicer s cenovnimi signali odjemalcem in proizvajalcem ter se zlasti uporabi na način, ki niti pozitivno niti negativno ne diskriminira med proizvodnjo, priključeno na ravni distribucije, in proizvodnjo, priključeno na ravni prenosa. Omrežnina ne diskriminira, niti pozitivno niti negativno, shranjevanja ali agregiranja energije in ne ustvarja odvratilnih spodbud za samoproizvodnjo, lastno porabo ali udeležbo v prilagajanju odjema. Brez poseganja v odstavek 3 tega člena navedene cene ne smejo biti odvisne od razdalje.

[...]

7. Distribucijske tarife odražajo stroške in upoštevajo uporabo distribucijskega omrežja in njegovo uporabo s strani uporabnikov sistema, vključno z aktivnimi odjemalci. Distribucijske tarife lahko vsebujejo elemente za zmogljivost pri priključevanju na omrežje in se lahko razlikujejo glede na porabo uporabnikov sistema ali profile proizvodnje električne energije. Kjer so države članice uvedle sisteme za napredno merjenje, regulativni organi pri določitvi ali odobritvi prenosnih tarif in distribucijskih tarif ali njihovih metodologij v skladu členom 59(7) Direktive (EU) 2019/944 preučijo možnost omrežnih tarif na podlagi časovnega razlikovanja, in po potrebi uvedejo omrežne tarife na podlagi časovnega razlikovanja, in sicer na način, ki odraža uporabo omrežja in je za končnega odjemalca pregleden, stroškovno učinkovit in predvidljiv.

8. Metodologije za distribucijske tarife zagotovijo spodbude operaterjem distribucijskih sistemov za najbolj stroškovno učinkovito obratovanje in razvoj njihovih omrežij, tudi z naročanjem storitev. V ta namen regulativni organi priznajo kot upravičene povezane stroške in jih lahko vključijo v distribucijske tarife ter lahko določijo cilje uspešnosti, da se operaterje distribucijskih sistemov v njihovih omrežjih spodbudi k povečanju učinkovitosti v njihovih omrežjih, vključno z energetske učinkovitostjo, prožnostjo in razvojem pametnih omrežij in sistemov naprednega merjenja.“

Direktiva 2019/944

- 7 V uvodni izjavi 83 Direktive 2019/944 je navedeno:

„Regulativni organi bi morali zagotoviti, da operaterji prenosnega sistema in operaterji distribucijskega sistema sprejmejo ustrezne ukrepe, da bi njihovo omrežje postalo odpornejše in prožnejše. V ta namen bi morali spremljati uspešnost teh operaterjev na podlagi kazalnikov, kot so zmožnost operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov upravljanja vodov v skladu s sistemom dinamičnega spremljanja prenosnih zmogljivosti, razvoj daljinskega nadzora razdelilnih transformatorskih postaj in njihovega nadzora v realnem času, zmanjšanje izgub v omrežju ter frekvence in trajanja prekinitev v dobavi energije.“

- 8 Člen 10(4) te direktive določa:

„Končni odjemalci pravočasno prejmejo obvestilo o kakršni koli nameravani spremembi pogodbenih pogojev in so hkrati s prejemom tega obvestila obveščeni o pravici do odpovedi pogodbe. Dobavitelji svoje končne odjemalce neposredno in pravočasno ter na pregleden in razumljiv način obvestijo o vsakršni prilagoditvi dobavne cene, razlogih in pogojih za prilagoditev ter njenem obsegu, v vsakem primeru pa najpozneje dva tedna, gospodinjске odjemalce pa najpozneje en mesec preden prilagoditev začne učinkovati. Države članice končnim odjemalcem zagotovijo možnost odpovedi od pogodb, če ti ne sprejmejo novih pogodbenih pogojev ali prilagoditev dobavne cene, o katerih jih obvesti njihov dobavitelj.“

- 9 Člen 46(2) navedene direktive določa:

„Dejavnost prenosa električne energije vključuje poleg tistih iz člena 40 vsaj naslednje naloge:

[...]

- (d) pobiranje vseh plačil v zvezi s prenosnim sistemom, vključno s plačili za dostop, energijo za izgube in plačili za pomožne storitve;

[...]“

- 10 Člen 59(1) te direktive določa:

Regulativni organ ima naslednje naloge:

- (a) v skladu s preglednimi merili določati ali potrjevati tarife za prenos ali distribucijo ali njihove metodologije ali oboje;

[...]“

Bolgarsko pravo

- 11 Člen 50 Pravila za izmervane na kolichestvoto elektricheska energia (pravila za merjenje količine električne energije, v nadaljevanju: PKEE), ki jih je sprejela Komisija za energijsko i vodno regulirane (komisija za regulacijo energije in vode, Bolgarija), ki je bolgarski regulativni organ v smislu Direktive 2019/944, določa:

„1. Če se pri meroslovnem pregledu ugotovi, da merilna naprava za komercialno merjenje ne izvaja meritev ali jih izvaja z napako, ki presega dovoljeno vrednost, operater zadevnega omrežja za distribucijo električne energije izračuna količino električne energije na dan ugotovitve neobstoja/napačnega/nenatančnega merjenja in se vrne k zadnjemu opravljenemu pregledu, pri čemer to obdobje ne sme biti daljše od treh mesecev, pod pogojem, da:

- (a) se v primeru merilne naprave za komercialno merjenje, ki opravlja meritve z napako, ki presega to, kar je dovoljeno, količina prenesene električne energije izračuna s popravkom količin, izmerjenih z napako, ugotovljeno ob upoštevanju razreda točnosti merilne naprave za komercialno merjenje;
- (b) se v primeru merilne naprave za komercialno merjenje, ki ne izvaja meritev, količina električne energije izračuna v višini ene tretjine pretoka merilne naprave za uporabo električne energije s strani odjemalca za osem ur na dan.

[...]“

- 12 Člen 52 PIKEE določa:

„(1) V primeru tehnične napake merilnih naprav za komercialno merjenje, zaradi katerih ni mogoče zabeležiti količine porabljene električne energije prek merilne naprave, in če pri preverjanju ali odčitavanju ni bil ugotovljen zunanji poseg, se količina električne energije, ki je šla skozi napravo, izračuna po naslednjem prednostnem vrstnem redu:

[...]

- 2. aritmetično povprečje količine električne energije, ki jo je odjemalec porabil v predhodnem obračunskem obdobju, in količine električne energije, ki jo je odjemalec porabil v podobnem obračunskem obdobju predhodnega leta;

[...]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 13 YL je lastnik hiše, ki je priključena na omrežje za distribucijo električne energije in opremljena s števcem. Do tega števca, ki je v kovinski škatli, nameščeni na ulici, lahko dostopajo samo zaposleni v družbi ERM Zapad.
- 14 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je bilo 10. aprila 2023 med inšpekcijskim pregledom na kraju samem, ki ga je opravila družba ERM Zapad, ugotovljeno, da števec ne deluje, čeprav ni imel nobene vidne napake, niti kar zadeva njegov zunanji videz niti kar zadeva njegovo vsebino. Ta števec je bil odstranjen in poslan v pregled na Bulgarski institut po metrologia (bolgarski

inštitut za meroslovje, Bolgarija), ki je ugotovil, da ne izpolnjuje standardnih meroslovnih in tehničnih zahtev ter da zato porabe električne energije YL ni bilo mogoče pravilno izmeriti. Ugotovljeno je bilo tudi, da je bil zadnji inšpekcijski pregled števca, pred pregledom z dne 10. aprila 2023, opravljen 14. marca 2018.

- 15 V predložitveni odločbi je, na eni strani, navedeno tudi, da je družba ERM Zapad, ker dejanska poraba električne energije ni bila pravilno evidentirana, izdala račun v višini 2058,26 bolgarskih levov (BGN) (približno 1000 EUR), kar pomeni ocenjeno porabo v višini 3168 kilovatnih ur (kWh) električne energije za obdobje od 11. januarja 2023 do 10. aprila 2023 (v nadaljevanju: sporni račun) v skladu s PIKEE. Na drugi strani, znesek, dolgovan za to porabo, je bil izračunan na podlagi dnevne tarife za električno energijo, ki je veljala za zadevno obdobje in ki je bila višja od nočne tarife.
- 16 YL je pri Sofijski rayoneni sodišči (okrajno sodišče v Sofiji, Bolgarija), ki je predložitveno sodišče, vložil tožbo, s katero je izpodbijal sporni račun, pri čemer je trdil, da ni mogel vedeti, da števec ni deloval, ker ni imel dostopa do njega. Poleg tega je izpodbijal obdobje, za katero je bila izračunana ocenjena poraba električne energije.
- 17 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da PIKEE urejajo postopek in metode za izračun količine električne energije, ki jo je mogoče pripisati potrošniku, če poraba električne energije ni bila pravilno izračunana.
- 18 Po mnenju tega sodišča se, najprej, kadar števec ne deluje pravilno in če ni zunanjega posredovanja potrošnika, ta izračun opravi zlasti na podlagi člena 52 PIKEE, ki dobavitelju omogoča, da uporabi ocenjeno porabo električne energije. Dalje, v primeru okvare tarifnega stikala, to je ure, ki določa dnevni in nočni režim, se navedeni izračun opravi na podlagi upoštevanih določb PIKEE. Ta pravila, ki se opirajo na pojem neupravičene obogatitve, izražajo domnevo, da je potrošnik v določenem obdobju, ki je odvisno od trenutka, ko dobavitelj ali operater omrežja ugotovi tehnično okvaro števca, po določeni nočni ali dnevni tarifi uporabil določeno količino energije. Nazadnje, navedene določbe se torej nanašajo na porabljeno, vendar neizmerjeno električno energijo, ki se šteje za izgubo za operaterja prenosnega sistema, katere stroške mora kriti potrošnik.
- 19 Predložitveno sodišče, na prvem mestu, navaja, da je z uvodno izjavo 83 Direktive 2019/944 uvedeno načelo zmanjšanja izgub v prenosnem sistemu električne energije, ki spada pod splošno načelo energetske učinkovitosti, dejanskega branja na daljavo in nadzora omrežja s strani operaterjev prenosnih sistemov električne energije.
- 20 V tem okviru poudarja, da člen 46(2)(d) te direktive določa, da dejavnost prenosa električne energije vključuje plačila za nadomestitev izgub ter da regulativni organ države članice v skladu s členom 18(8) Uredbe 2019/943 stroške obratovanja in razvoja omrežja prizna kot upravičene in jih vključi v distribucijske tarife, da bi operaterje sistemov spodbudil k povečanju učinkovitosti njihovih omrežij in omejevanju izgub s ciljem energetske učinkovitosti.
- 21 V zvezi s tem se predložitveno sodišče sprašuje o pomenu izraza „plačila [...] za izgube“ v smislu člena 46(2)(d) Direktive 2019/944 in člena 18(8) Uredbe 2019/943. Sprašuje se, ali ta izraz zajema obračun porabljene električne energije, ki pa ni pravilno prikazan zaradi nepravilnega delovanja števca, ne glede na to, ali ga je mogoče pripisati dejanjem potrošnika ali ne, pri čemer dobavitelj ali operater omrežja te napake nista pravočasno odpravila.

- 22 To sodišče poudarja tudi, da Uredba 2019/943 uvaja načelo, v skladu s katerim je treba za zagotovitev sorazmernosti stroške vključiti v tarife, kar bi lahko v praksi privedlo do omilitve obveznosti teh operaterjev, da z zmanjšanjem svojih stroškov povečajo učinkovitost svojih omrežij, kot naj bi dokazovale okoliščine spora o glavni stvari.
- 23 V obravnavanem primeru navedeno sodišče navaja, da zadevni števec med letoma 2018 in 2023 ni bil preverjen in je družba ERM Zapad po pregledu, s katerim je bila ugotovljena njegova okvara 12. aprila 2023, izdala račun za kritje svojih stroškov dobavljene energije, ki pa ni bila zabeležena. Isto sodišče se sprašuje, ali se te izgube lahko naložijo potrošniku, če dobavitelj, operater prenosnega sistema ali operater distribucijskega sistema ni pravočasno odpravil težave, ki je nastala zaradi nepravilnega delovanja števca.
- 24 Na drugem mestu, predložitveno sodišče opozarja, da člen 59(1)(a) Direktive 2019/944 regulativni organ pooblašča, da določi ali potrdi tarife za prenos in distribucijo ali metodologije za njihov izračun ali oboje.
- 25 Sprašuje se, ali ta določba dovoljuje, da se v nacionalni ureditvi stroški upravljavca omrežja vključijo v te tarife, če ustrezajo dobavljeni in porabljeni energiji, ki pa ni bila prikazana ali je bila nenatančno prikazana zaradi nepravilnega delovanja števca, ob upoštevanju načela, da se navedene tarife ali metodologije za njihov izračun določijo v skladu s preglednimi merili.
- 26 Na tretjem mestu, predložitveno sodišče navaja, da člen 18 Uredbe 2019/943 v odstavku 1 oziroma odstavku 7 potrošniku nalaga obveznost, da operaterju prenosnega sistema plača cene, ki odražajo stroške tega sistema, in določa, da se v stroških upošteva uporaba distribucijskega sistema.
- 27 To sodišče pa se sprašuje, kako je treba pri tako določenih stroških upoštevati uporabo distribucijskega omrežja in ali je v zvezi s tem ocena stroškov dopustna.
- 28 Na četrtem mestu, predložitveno sodišče opozarja, da ni sporno, da sta stranki v postopku v glavni stvari v pogodbenem razmerju za dobavo električne energije v zvezi z zadevnim prostorom, in meni, da se v skladu s členom 3 Direktive 2011/83 ta direktiva uporablja za pogodbe o dobavi električne energije, ter se ob tem sprašuje, ali člen 27 te direktive potrošnika oprošča obveznosti, da v primeru nepravilnega delovanja merilne naprave dobavitelju električne energije plača kakršen koli znesek, ki presega količino dejansko porabljene električne energije.
- 29 Na petem mestu, predložitveno sodišče poudarja, da člen 10(4) Direktive 2019/944 od dobavitelja zahteva, da svoje končne odjemalce obvesti o vsaki prilagoditvi dobavne cene. Sprašuje se, ali ta določba dovoljuje nacionalno ureditev, s katero je dobavitelju ali operaterju sistema dovoljeno, da v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ponovno izračuna ceno in količino električne energije.
- 30 V teh okoliščinah je Sofijski rayon sad (okrajno sodišče v Sofiji) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba [izraz] ‚plačil[a], [...] vključno s plačili za [...] energijo za izgube‘ v smislu člena 46(2)(d) [Direktive 2019/944] in člena 18(8) [Uredbe 2019/943] razlagati tako, da vključuje tudi porabljeno električno energijo, ki pa je merilna naprava ni zabeležila, če je razlog za neizvedeno ali nepravilno beleženje električne energije pri potrošniku:
- (a) zunanji vpliv,
 - (b) ni zunanji vpliv,

omrežni operater ali dobavitelj električne energije pa vzroka ni pravočasno odpravil, tako da obračun temelji na ‚ocenjeni‘ količini električne energije za zakonsko določeno obdobje, katerega konec je odvisen od datuma, ko je dobavitelj ugotovil tehnično napako?

2. Ali je treba obveznost, ki jo ima regulativna komisija na podlagi člena 59(1)(a) [Direktive 2019/944], razlagati tako, da je načelo določanja preglednih meril za tarife za prenos ali distribucijo ali metodologije za njihov izračun izpolnjeno, če tarifa krije stroške operaterja v primeru okvare merilne naprave (merilna naprava, ki ne beleži ali je tehnično pomanjkljiva) v višini ocenjenih izgub za predvideno obdobje, če je razlog za to okvaro:

- (a) zunanji vpliv,
- (b) ni zunanji vpliv,

omrežni operater ali dobavitelj električne energije, ki je lastnik merilne naprave, pa vzroka ni pravočasno odpravil?

3. Ali je treba člen 18(1) in (7) [Uredbe 2019/943] razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero se stroški električne energije potrošnika v primeru okvare merilne naprave določijo na podlagi ocene njegove porabe električne energije za predvideno obdobje, ne da bi se preverila količina električne energije, ki jo je ta dejansko porabil, če je razlog za to okvaro:

- (a) zunanji vpliv,
- (b) ni zunanji vpliv?

4. Ali je treba člen 27 [Direktive 2011/83] razlagati tako, da mora potrošnik plačati ceno za ocenjeno količino električne energije v predvidenem obdobju, če merilna naprava ne beleži dejanske porabe električne energije, je zunaj nepremičnine potrošnika in je razlog za njeno okvaro:

- (a) zunanji vpliv,
- (b) ni zunanji vpliv?

5. Ali je treba člen 10(4) [Direktive 2019/944] razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki dobavitelju električne energije ali omrežnemu operaterju dovoljuje, da preračuna količino električne energije tako, da jo nadomesti z ocenjeno količino električne energije, ki bi bila porabljena v predvidenem obdobju, če merilna naprava ne meri pravilno, je zunaj obsega potrošnika in je razlog za njeno okvaro:

- (a) zunanji vpliv,
- (b) ni zunanji vpliv?“

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 31 Najprej, družba ERM Zapad na eni strani trdi, da je predložitevno sodišče sprejelo sklep, ki vsebuje predlog za sprejetje predhodne odločbe, ne da bi prej spoštovalo načelo kontradiktornosti, s čimer je kršilo nacionalno pravo. Na drugi strani izpodbija nekatere dejanske ugotovitve tega sodišča, katerih netočnost se v bistvu izraža v tem, da ta predlog nima nobene zveze s pravnimi razmerji med strankama iz postopka v glavni stvari. Natančneje, v nasprotju s tem, kar naj bi izhajalo iz tega predloga, naj bi bila družba ERM Zapad le operater distribucijskega sistema. Med njo in YL naj ne bi bilo nobenega pogodbenega razmerja, katerega predmet je dobava električne energije, poleg tega pa naj se obstoj takega razmerja ne bi zatljeval.

- 32 Dalje, po mnenju družbe ERM Zapad med predmetom spora o glavni stvari in pravom Unije ni nobene povezave. Na eni strani naj namreč, kar zadeva prvo, drugo, tretje in peto vprašanje, ki se nanašajo na razlago Uredbe 2019/943 in Direktive 2019/944, okoliščine postopka v glavni stvari ne bi spadale na področje uporabe teh aktov. Na drugi strani družba ERM Zapad v zvezi s četrtem vprašanjem, ki se nanaša na razlago Direktive 2011/83, meni, da v skladu z uvodnima izjavama 11 in 25 te direktive dejavnost distribucije električne energije v nasprotju z dobavo električne energije ne spada na področje uporabe te direktive.
- 33 Poleg tega naj postavljena vprašanja ne bi bila upoštevana za rešitev spora o glavni stvari. Ker so namreč opravljena preverjanja pokazala, da so bili varnostni znaki števca poškodovani, naj bi bila ta vprašanja nedopustna v delu, v katerem se nanašajo na primer nepravilnega delovanja te opreme, ki ga ni mogoče pripisati zunanjemu posegu. Ne glede na to, ali tak poseg obstaja ali ne, naj odgovori na navedena vprašanja ne bi bili upoštevni za rešitev edinega vprašanja, ki naj bi se v sporu o glavni stvari postavilo v zvezi z utemeljitvijo zadevne terjatve in njenega zneska. Ta terjatev naj bi izhajala iz dokazanega dejstva, da je YL porabil električno energijo v količini, ki je ni bilo mogoče izmeriti, ne da bi jo plačal, kar naj bi družbi ERM Zapad povzročilo škodo. Vprašanje, ali bi ta znesek pomenil izgubo za sistem ali pa bi bila ta izguba lahko vključena v distribucijske tarife, bi bilo lahko upoštevno v primeru postopka, v katerem bi družba ERM Zapad zahtevala zadevni znesek od vseh potrošnikov v okviru razdelitve finančnega bremena zaradi potrebe po kolektivnem nadomestilu s strani vseh potrošnikov, in ne od enega samega odjemalca, ki je električno energijo uporabil v neizmerjenih količinah.
- 34 Nazadnje, razlaga določb prava Unije, na katere se nanaša predlog za sprejetje predhodne odločbe, naj ne bi vzbujala nobenega dvoma, zlasti ob upoštevanju sodne prakse Sodišča, ki se nanaša na zakonodajo Unije, ki je veljala pred Direktivo 2019/944 in Uredbo 2019/943.
- 35 Evropska komisija navaja, da je iz predložitvene odločbe razvidno, da na števcu ni bilo zunanjega posega in da so zato v delu, v katerem se pet vprašanj za predhodno odločanje nanaša na primer nepravilnega delovanja te opreme, ki ga je mogoče pripisati zunanjemu posegu, ta vprašanja hipotetična in torej nedopustna.
- 36 Za preizkus dopustnosti tega predloga za sprejetje predhodne odločbe je treba, na prvem mestu, opozoriti, prvič, da v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru postopka predhodnega odločanja Sodišče glede na razdelitev nalog med njim in nacionalnimi sodišči ni pristojno za preverjanje, ali je bila predložitvena odločba sprejeta v skladu z nacionalnimi pravili o organizaciji sodišč in sodnih postopkih. Poleg tega mora Sodišče upoštevati to odločbo, dokler ni razveljavljena v okviru pravnih sredstev, ki jih morebiti določa nacionalno pravo (sodba z dne 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, točka 28 in navedena sodna praksa).
- 37 Tako Sodišču v obravnavanem primeru ni treba zavzeti stališča do morebitne kršitve nacionalnih postopkovnih pravil s predložitveno odločbo.
- 38 Drugič, opozoriti je treba tudi, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso zgolj nacionalno sodišče pristojno za ugotavljanje in presojo dejanskega stanja spora o glavni stvari. V tem okviru je Sodišče pristojno zgolj za odločitev o razlagi ali veljavnosti prava Unije glede na dejansko in pravno stanje, kot ga je opisalo predložitveno sodišče, da bi temu sodišču dalo koristne napotke za razrešitev spora, ki mu je predložen (glej v tem smislu sodbi z dne 16. marca 1978, Oehlschlager, 104/77, EU:C:1978:69, točka 4, in z dne 24. oktobra 2019, État belge, C-35/19, EU:C:2019:894, točka 28). Zato je treba, tudi če stranka v postopku v glavni stvari izpodbija

dejstva iz predložitvene odločbe, na postavljena vprašanja odgovoriti na podlagi elementov, ki jih je navedlo predložitveno sodišče (glej v tem smislu sodbo z dne 20. marca 2025, Sumitomo Chemical Agro Europe, C-809/23, EU:C:2025:195, točki 42 in 43).

- 39 Tako Sodišču ni treba zavzeti stališča do dejanskih ugotovitev iz predložitvene odločbe, katerih pravilnost izpodbija družba ERM Zapad.
- 40 Na drugem mestu, glede upoštevnosti postavljenih vprašanj za rešitev spora je treba opozoriti, prvič, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu o glavni stvari in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti tega spora presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in tudi upoštevnost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Iz tega sledi, da za vprašanja, ki jih postavijo nacionalna sodišča, velja domneva upoštevnosti in da lahko Sodišče odločanje o teh vprašanjih zavrne le, če je očitno, da zahtevana razlaga ni v nikakršni zvezi z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki jih potrebuje, da bi lahko na navedena vprašanja koristno odgovorilo (sodba z dne 21. decembra 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, točka 35 in navedena sodna praksa).
- 41 Čeprav se v obravnavanem primeru stranki v postopku v glavni stvari ne strinjata glede narave in predmeta spora o glavni stvari, nobena od teh strank ne izpodbija njegove resničnosti, ki poleg tega jasno izhaja iz navedb predložitvenega sodišča, povzetih v točkah od 13 do 18 te sodbe. Poleg tega je iz istih navedb razvidno, da vprašanja, postavljena Sodišču v zvezi z razlago prava Unije, niso očitno in popolnoma nepovezana z dejanskim stanjem in predmetom spora o glavni stvari, kot izhaja iz predložitvene odločbe.
- 42 Vendar je treba poudariti, da predložitveno sodišče pet vprašanj za predhodno odločanje postavlja v zvezi z dvema alternativnima dejanskima položajema, in sicer v zvezi s primerom, v katerem je nepravilno delovanje zadevnega števca mogoče pripisati zunanjemu posegu, in v zvezi s primerom, v katerem to nepravilno delovanje ni posledica zunanjega posega.
- 43 V predložitveni odločbi pa je nedvoumno navedeno, da navedenega nedelovanja ni mogoče pripisati zunanjemu posegu.
- 44 Ker se vprašanja nanašajo na primer, ki ne ustreza dejanskemu položaju iz postopka v glavni stvari, kot je opisan v predložitveni odločbi, in sicer da je nepravilno delovanje števca mogoče pripisati zunanjemu posegu, so ta vprašanja hipotetična in torej nedopustna.
- 45 Na drugi strani se zdi, da družba ERM Zapad o nedopustnosti vprašanj za predhodno odločanje sklepa iz dejstva, da položaj iz postopka v glavni stvari ne spada na področje uporabe niti Uredbe 2019/943, niti Direktive 2019/944, niti Direktive 2011/83.
- 46 Zadostuje pa navesti, da se, kadar – kot v obravnavani zadevi – ni očitno, da razlaga določbe prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, ugovor v zvezi z neuporabo te določbe v postopku v glavni stvari ne nanaša na dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe, ampak na vsebino vprašanj (sodba z dne 28. oktobra 2021, Komisija za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, točka 25, in v tem smislu sodba z dne 24. julija 2023, Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, točka 66 in navedena sodna praksa).

- 47 Na tretjem mestu, v zvezi z domnevnim neobstojem vsakršnega dvoma o razlagi prava Unije, za katero je bilo zaprošeno zlasti zaradi obstoja sodne prakse Sodišča na tem področju, zadostuje opozoriti, da nacionalna sodišča tudi ob obstoju sodne prakse, ki rešuje zadevno pravno vprašanje, ohranijo najširšo možnost, da zadevo predložijo Sodišču, če menijo, da je to primerno, ne da bi okoliščina, da je Sodišče določbe, za razlago katerih je zaprošeno, že razložilo, Sodišču preprečevala, da ponovno odloči (sodba z dne 6. oktobra 2021, *Consorzio Italian Management in Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, točka 37 in navedena sodna praksa).
- 48 Glede na zgoraj navedeno vprašanja za predhodno odločanje niso dopustna v delu, v katerem se nanašajo na položaj, v katerem je mogoče nepravilno delovanje zadevnega števca pripisati zunanjemu posegu.

Vprašanja za predhodno odločanje

- 49 Predložitveno sodišče z vprašanji za predhodno odločanje, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 18(1), (7) in (8) Uredbe 2019/943, člen 10(4), člen 46(2)(d) in člen 59(1)(a) Direktive 2019/944 ter člen 27 Direktive 2011/83 razlagati tako, da se lahko, kadar količine električne energije, ki jo je porabil gospodinjiski odjemalec, zaradi napake števca ni bilo mogoče pravilno izmeriti, temu odjemalcu zaračuna znesek, izračunan na podlagi ocenjene porabe električne energije.
- 50 Za odgovor na ta vprašanja je treba najprej preveriti, ali področje uporabe te uredbe in teh direktiv vključuje pravne posledice takega nedelovanja.
- 51 V zvezi s tem je treba, na prvem mestu, poudariti, da člen 18(1), (7) in (8) Uredbe 2019/943, ki je predmet prvega in tretjega vprašanja, v bistvu določa, da morajo cene za dostop do omrežja, ki jih zaračunavajo operaterji omrežij, in distribucijske tarife odražati stroške, biti pregledne ter upoštevati potrebo po sigurnosti in prožnosti omrežja. Poleg tega distribucijske tarife vključujejo stroške, ki jih imajo operaterji distribucijskih omrežij zaradi stroškovno najučinkovitejšega upravljanja in razvoja svojih omrežij.
- 52 Vendar na podlagi ničesar v teh določbah ni mogoče sklepati, da se nanašajo na pravne posledice nepravilnega delovanja števca.
- 53 Na drugem mestu, v zvezi z Direktivo 2019/944 je treba poudariti, prvič, da člen 10(4) te direktive, ki je predmet petega vprašanja, določa le pravico končnih odjemalcev, da jih dobavitelj obvesti o vsaki nameri za spremembo pogodbenih pogojev in da jih pravočasno obvesti o vsaki prilagoditvi dobavne cene.
- 54 Vendar se po eni strani spor o glavni stvari očitno ne nanaša na spremembe pogodbe, predvsem na prilagoditev cen, zlasti ker so pravila, ki jih uporablja družba ERM Zapad, določena s PIKEE.
- 55 Po drugi strani se pravica do informacij iz člena 10(4) Direktive 2019/944 nanaša le na pogodbene pogoje, ki so odvisni od volje strank, med katerimi je zlasti cena električne energije, ne pa na tarife za prenos in distribucijo, katerih namen je operaterju prenosnega ali distribucijskega sistema plačati za uporabo tega sistema in ki jih v skladu s členom 59(1)(a) Direktive 2019/944 določi regulativni organ.

- 56 Drugič, člen 46(2)(d) Direktive 2019/944, ki je predmet prvega vprašanja, ob predpostavki, da se uporablja za subjekt, ki ni operater prenosnega sistema, kot se zdi, da je družba ERM Zapad, v dejavnost prenosa električne energije zgolj vključuje „pobiranje vseh plačil v zvezi s prenosnim sistemom, vključno s plačili za dostop, energijo za izgube in plačili za pomožne storitve“.
- 57 Vendar ta določba ne le, da se nikakor ne nanaša na pojem „plačil[a] [...] za izgube“, kot je naveden v prvem vprašanju, ampak se očitno ne nanaša niti na pravne posledice nepravilnega delovanja števca.
- 58 Tretjič, v skladu s členom 59(1)(a) te direktive, ki je predmet drugega vprašanja, regulativni organ v skladu s preglednimi merili določi ali potrdi tarife za prenos in distribucijo ali metodologije za njihov izračun ali oboje.
- 59 Poudariti je treba, da se poleg tega, da se postopek v glavni stvari ne nanaša na veljavnost meril ali metod izračuna, ki jih določajo PIKEE, niti na to, ali jih družba ERM Zapad upošteva pri določitvi zneska, navedenega na spornem računu, ta znesek ne ujema s tarifo za prenos ali distribucijo, s katero se plačuje uporaba prenosnih ali distribucijskih omrežij, saj družba ERM Zapad s tem računom zahteva plačilo zneska, ki ustreza električni energiji, ki jo je porabil YL, vendar ni bila pravilno izmerjena.
- 60 Na tretjem mestu, kar zadeva Direktivo 2011/83, tudi če bi se ta direktiva v nasprotju s stališčem družbe ERM Zapad uporabljala za dejavnost distribucije električne energije, člen 27 te direktive, ki je predmet četrtega vprašanja, določa, da je potrošnik oproščen obveznosti zagotoviti kakršno koli plačilo v primeru nenaročene dobave, med drugim, električne energije.
- 61 Kot poudarjata družba ERM Zapad in Komisija, se za uporabo te določbe ne sme zahtevati dobava električne energije. V obravnavanem primeru je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da je YL na podlagi pogodbe, katere veljavnost se ne izpodbija, električno energijo porabil v obdobju, v katerem zadevni števec ni pravilno deloval, tako da ni mogoče šteti, da YL ni zahteval dobave te električne energije, in to ne glede na identiteto dobavitelja.
- 62 Glede na zgornje ugotovitve je treba na postavljena vprašanja odgovoriti tako:
- člen 18(1), (7) in (8) Uredbe 2019/943 ter člen 10(4), člen 46(2)(d) in člen 59(1)(a) Direktive 2019/944 je treba razlagati tako, da ne urejajo pravnih posledic nepravilnega delovanja števca električne energije in se torej ne uporabljajo za položaj, v katerem zaradi takega nedelovanja količine električne energije, ki jo je porabil gospodinjski odjemalec, ni bilo mogoče pravilno izmeriti in je bil temu odjemalcu zaračunan znesek, ki ustreza ocenjeni porabi električne energije;
 - člen 27 Direktive 2011/83 je treba razlagati tako, da se ne uporablja za položaj, v katerem se od potrošnika zahteva plačilo električne energije, dobavljene v skladu z veljavno pogodbo, ki je bila porabljena, vendar zaradi nepravilnega delovanja števca ni bila pravilno izmerjena.

Stroški

- 63 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

1. Člen 18(1), (7) in (8) Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije ter člen 10(4), člen 46(2)(d) in člen 59(1)(a) Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU

je treba razlagati tako, da

ne urejajo pravnih posledic nepravilnega delovanja števca električne energije in se torej ne uporabljajo za položaj, v katerem zaradi takega nepravilnega delovanja količine električne energije, ki jo je porabil gospodinjiski odjemalec, ni bilo mogoče pravilno izmeriti in je bil temu odjemalcu zaračunan znesek, ki ustreza ocenjeni porabi električne energije.

2. Člen 27 Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta

je treba razlagati tako, da

se ne uporablja za položaj, v katerem se od potrošnika zahteva plačilo električne energije, dobavljene v skladu z veljavno pogodbo, ki je bila porabljena, vendar zaradi nepravilnega delovanja števca ni bila pravilno izmerjena.

Podpisi